

**O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI
MAKTABGACHA VA MAKTAB TA’LIM VAZIRLIGI**

**ANDIJON VILOYATI PEDAGOGIK MAHORAT
MARKAZI**

**PEDAGOGIKA VA PSIXOLOGIYA, TA’LIM TEXNOLOGIYALARI
KAFEDRASI**

**UMUMIY O‘RTA TA’LIM MUASSASALARI AMALIYOTCHI
PSIXOLOGLARI UZLUKSIZ KASBIY
RIVOJLANTIRISH (malaka oshirish) KURSINING**

O‘QUV DASTURI

Andijon – 2026

“Tasdiqlayman”
Pedagogik mahorat markazi direktori
T.Turg'unov
2026-yil

**UMUMIY O'RTA TA'LIM MUASSASALARI AMALIYOTCHI
PSIXOLOGLARI UZLUKSIZ KASBIY
RIVOJLANTIRISH (malaka oshirish) KURSINING**

O'QUV DASTURI

Ushbu ishchi o'quv reja va dastur Andijon viloyati Pedagogik mahorat markazi Pedagogika va psixologiya, ta'lim texnologiyalari kafedrasining 2026-yil __-yanvardagi 1-son yig'ilishi qarori bilan ma'qullangan hamda Andijon viloyati PMM ilmiy-metodik kengashining 2026-yil __-yanvardagi 1-son yig'ilishi qarori bilan o'quv jarayonida foydalanish uchun tavsiya etilgan.

KIRISH

Ushbu o'quv dasturi O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2023-yil 26-maydagi "Maktabgacha va maktab ta'limi vazirligi hamda uning tizimidagi tashkilotlar faoliyatini samarali tashkil etish chora-tadbirlari to'g'risida"gi PF-79son Farmoni va 2024-yil 21-iyundagi "Maktabgacha va maktab ta'limi tashkilotlari xodimlarini uzluksiz kasbiy rivojlantirish tizimini takomillashtirish bo'yicha qo'shimcha chora-tadbirlar to'g'risida"gi 231-son qarori hamda Maktabgacha va maktab ta'limi vazirining 2024-yil 7-avgustdagi "Umumiy o'rta ta'lim muassasalari o'qituvchilari uchun "Kasbiy rivojlanish kuni" va "Kasbiy rivojlanish soati" tadbirlarini bosqichma-bosqich joriy etish to'g'risida"gi 246-son buyrug'i, 2024-yil 14-noyabrdagi "Bolalarni zo'ravonlikning barcha shakllaridan himoya qilish to'g'risida"gi O'RQ-996-son Qonuni, shuningdek, umumiy o'rta ta'lim tashkiloti psixologlarining kasbiy standartlari asosida psixolog kadrlarning malakasini oshirishning ilg'or va shaffof tashkiliy-huquqiy mexanizmlarini tadbiq etish yo'li bilan umumiy o'rta ta'lim tizimida kadrlar siyosatini shakllantirishning zamonaviy tamoyillarini joriy etish bo'yicha belgilangan ustuvor vazifalar mazmunidan kelib chiqqan holda tuzilgan bo'lib, zamonaviy talablar asosida umumiy o'rta ta'lim tashkilotlari psixolog kadrlari malakasini oshirish jarayonlarining mazmunini takomillashtirish hamda ularning kasbiy kompetentligini muntazam oshirishni nazarda tutadi.

Dastur mazmuni O'zbekiston Respublikasining ta'lim sohasidagi davlat siyosati amalga oshirish, umumiy o'rta ta'limni rivojlantirishning ustuvor yo'nalishlari hamda maktab ta'limi sifatini yaxshilashda umumiy o'rta ta'lim tashkilotlari psixolog kadrlarining malakasini oshirish mazmuni, sifati va ularning tayyorgarligiga qo'yiladigan umumiy malaka talablari asosida shakllantirilgan bo'lib, psixologlarning o'z kasbiy faoliyatiga doir zamonaviy bilim va innovatsiyalar, ilg'or xorijiy tajribalar hamda axborot-kommunikatsiya texnologiyalaridan samarali foydalanish darajasini oshirish va sohaga doir me'yoriy-huquqiy hujjatlar mazmuni bo'yicha yangi bilim, ko'nikma, malaka va kompetensiyalarni shakllantirishga yo'naltirilgan.

O'quv modullarining mazkur dastur doirasida taqdim etilayotgan mazmuni umumiy o'rta ta'lim muassasalari amaliyotchi psixolog kadrlarining kasbiy rivojlanishini, o'z kasbiy faoliyatiga doir zamonaviy bilim va innovatsiyalar, ilg'or xorijiy tajribalardan samarali foydalanish hamda texnologiyalarni o'quv jarayoniga keng tatbiq etish darajasini oshirish, shuningdek, umumiy o'rta ta'lim maktablari amaliyotchi psixolog kadrlarni tayyorlash va malakasini oshirish mazmuni, sifati va ularning tayyorgarligiga qo'yiladigan umumiy malaka talablari asosida ularning uzluksiz kasbiy rivojlanishini nazarda tutadi.

Umumiy o'rta ta'lim muassasalari amaliyotchi psixologlari malaka oshirish kurslarida o'qitish va ularga malaka sertifikatini berish kursining o'quv dasturi, ular egallashi zarur bo'lgan kompetensiyalar va ta'lim sohasi pedagog-psixologlari kasb standarti bo'yicha quyidagi blok va modullar mazmunini o'z ichiga qamrab oladi:

I. Ta'limdagi islohotlar va sohaga doir me'yoriy-huquqiy hujjatlar

- 1.1. Ta'limdagi islohotlar va sohaga doir me'yoriy-huquqiy hujjatlar
- 1.2. Psixologning psixologik-pedagogik faoliyatini rejalashtirish
- 1.3. Bolalar va ta'lim oluvchilar bilan ijtimoiy-ruhiy va rivojlantiruvchi ishlar
- 1.4. Ta'lim jarayoni ishtirokchilariga psixologik maslahat berish

Ta'lim muhiti qulayligi va xavfsizligining psixologik ekspertizasi (baholash)

- 2.1. Ta'lim muhiti qulayligi va xavfsizligini psixologik baholash
- 2.2. **Umumiy o'rta ta'lim tashkilotlarida bolalarga nisbatan zo'ravonlikni oldini olish**
- 2.3. Kasbga yo'naltirish-ta'lim oluvchilarga kasbiy o'z o'zini anglashda ko'maklashish
- 2.4. "Ta'limda raqamli texnologiyalar va sun'iy intellekt"

II. Umumiy o'rta ta'lim tashkilotlarida og'ir hayotiy vaziyatga tushib qolgan bolalar bilan ishlash zamonaviy yondashuvlar

- 3.1. Umumiy o'rta ta'lim tashkilotlarida og'ir hayotiy vaziyatga tushib qolgan bolalar bilan ishlash
- 3.2. Ta'lim oluvchilarning rivojlanishida xulq-atvorlaridagi buzilish va og'ishlarning psixologik profilaktikasi
- 3.3. Ta'lim oluvchilarning xulq-atvorlari va rivojlanishini ijtimoiy-ruhiy qo'llabquvvatlash
- 3.4. Ixtisoslashgan sinf va maktablarga iqtidorli o'quvchilarni tanlash va ular bilan ishlash
- 3.5. Tanlov moduli

IV. Yakuniy attestatsiya

Kursning maqsadi va vazifalari

Kursning maqsadi – umumiy o‘rta ta’lim maktablari amaliyotchi psixologlarini ta’lim-tarbiya jarayoni samaradorligini oshirish uchun zarur bo‘ladigan kasbiy bilim, ko‘nikma va malakalarni zamonaviy yondashuvlar, malaka talablari asosida muntazam yangilash, ularning kasbiy faoliyatga doir kompetentligini rivojlantirishdan iborat.

Kursning vazifalariga quyidagilar kiradi:

- o‘quv faoliyatini psixologik qonuniyatlar (bolaning individual-psixologik xususiyatlari, bilish jarayonlari) asosida tashkil qilish bo‘yicha kasbiy mahoratini oshirish va metodik tayyorgarligini takomillashtirish;

- o‘quvchi shaxsini aniqlashda ularga maxsus metodikalar asosida psixologik-pedagogik va ijtimoiy-psixologik tashxis qo‘yishga oid innovatsion g‘oyalari bilan tanishtirish;

- zamonaviy yondashuvlar asosida ularning kasb mahorati va malaka saviyasining doimiy o‘sishi uchun zarur shart-sharoitlar yaratish;

- ta’lim muassasasining ijtimoiy muhitini muvofiqlashtirish, ijtimoiy moslashmaslik va zo‘riqlashlarning bartaraf etish hamda maktab o‘quvchilarida o‘z salomatligiga to‘g‘ri munosabat va sog‘lom turmush tarzini shakllantirish oid yangi bilim, ko‘nikma, malaka va kompetensiyalarni rivojlantirish;

- jamiyatda amalga oshirilayotgan ijtimoiy-iqtisodiy islohotlar mazmuni va ta’lim-tarbiya jarayonlarini tashkil etishning huquqiy-me‘yoriy asoslarini o‘rgatish;

- o‘quvchi shaxsini aniqlashda ularga maxsus metodikalar asosida psixologik pedagogik va ijtimoiy-psixologik tashxis qo‘yish malakalarini rivojlantirish;

- o‘quvchilar va o‘qituvchilarning jamoaviy faoliyatidagi individualpsixologik xususiyatlarni baholashning zamonaviy psixodiagnostik usul va vositalari bilan tanishtirish;

- iqtidorli o‘quvchilar, sust o‘zlashtiruvchi, xulqi “og‘ishgan” o‘quvchilar bilan olib boradigan psixodiagnostik, psixokorreksion ishlarni samarali tashkil etish bo‘yicha yangicha yondashuvlar bilan tanishtirish va amaliyotda qo‘llash ko‘nikma va malakalarini oshirish;

- ta’lim tarbiya jarayonida va o‘z faoliyatida psixodiagnostika, psixotreninglardan samarali foydalanish, psixologik tashviqot va targ‘ibot, psixokorreksiya ishlarini, psixoprofilaktika tadbirlarini, psixologik maslahat, psixologik-pedagogik konsilium tashkil etishning samarali yo‘llaridan malaka talablari, zamonaviy yondashuvlar hamda innovatsiyalar asosida uzluksiz rivojlantirish.

Kurs yakunida tinglovchilarning bilim, ko‘nikma, malaka va kompetensiyalariga qo‘yiladigan talablar:

tinglovchilarning bilim, ko‘nikma, malaka va kompetensiyalariga qo‘yiladigan talablar umumiy o‘rta ta’lim amaliyotchi psixologlari kasb standarti asosida, tegishli yo‘nalish bo‘yicha umumiy o‘rta ta’lim maktab amaliyotchi psixolog kadrlarining malakasini oshirish mazmuni, sifati va ularning tayyorgarligi hamda kompetentligiga qo‘yiladigan malaka talablari bilan belgilanadi.

Kurs hajmi

Umumiy o‘rta ta’lim muassasalari amaliyotchi psixologlari malaka oshirish o‘quv kursi **“Umumta’lim maktablarida ta’lim jarayonining psixologikpedagogik taminoti”** bloki – 4 ta modul, **“Ta’lim muhiti qulayligi va xavfsizligining psixologik ekspertizasi (baholash)”** bloki – 4 ta modul, **“Ta’lim oluvchilarni psixologik-pedagogik tashxisi va kasbga yo‘naltirishga zamonaviy yondashuvlar”** bloki – 5 ta moduldan iborat bo‘lib, jami **100 soatni** tashkil etadi.

Umumiy o'rta ta'lim muassasalari amaliyotchi psixologlar uzluksiz kasbiy rivojlantirish (*malaka oshirish*) kursining o'quv dasturi modullarining mazmuni

I. Ta'limdagi islohotlar va sohaga doir me'yoriy-huquqiy hujjatlar

1.1. "Ta'limdagi islohotlar va sohaga doir me'yoriy-huquqiy hujjatlar" modulining o'quv-mavzu rejasi

T/r	O'quv moduli mavzularining nomlari	Auditoriya mashg'ulotlari (soatlarda)		
		Jami	Nazariy	Amaliy
1.	Ta'limdagi va psixologik xizmatni tashkil etish bo'yicha normativ-huquqiy hujjatlarni bilish va kasbiy faoliyatda qo'llash	2	2	
2.	Bola huquqlarini himoya qilish bo'yicha davlat siyosati	2		2
3.	Korrupsiyaga qarshi kurashishning zamonaviy yondashuvlari	2		2
4.	Ekologik xavfsizlik va uni ta'minlash yo'nalishlari	2		2
	Jami	8	2	6

1.1. "Ta'limdagi islohotlar va sohaga doir me'yoriy-huquqiy hujjatlar" modulining o'quv dasturi

1-mavzu. Ta'limdagi normativ-huquqiy hujjatlarni bilish va kasbiy faoliyatda qo'llash
(2 soat nazariy mashg'ulot)

Pedagog kadrlarning ta'lim sohasidagi huquqiy asoslari, "Ta'lim to'g'risida"gi qonun, O'zbekiston Respublikasining 05.11.2024-yildagi «Aholiga psixologik yordam ko'rsatish to'g'risida» O'RQ-989-son Qonuni, , "Mahallani rivojlantirish va jamiyatni yuksaltirish yili" da maktab ta'lim tizimi oldiga qo'yilgan vazifalar. Maktab psixologning kasb standarti va Davlat fuqarolik xizmatchilari tomonidan odob-axloq qoidalariga rioya etilishi.

2-mavzu. Bola huquqlarini himoya qilish bo'yicha davlat siyosati

(2 soat amaliy mashg'ulot)

Bola huquqlarining qonuniy kafolatlari, bolaning erkinlik va shaxsiy daxlsizlik huquqi kafolatlari, ijtimoiy himoyaga muhtoj bolalar huquqlarining qo'shimcha kafolatlari. Bola huquqlari kafolatlarining milliy va xalqaro huquqiy asoslari. Bolalar huquqini himoya qilish, o'quvchilar xavfsizligini ta'minlash.

3-mavzu. Korrupsiyaga qarshi kurashishning zamonaviy yondashuvlari

(2 soat amaliy mashg'ulot)

Korrupsiyaga qarshi kurashish sohasida huquqiy madaniyatni yuksaltirish. Korrupsiyaning oldini olishga doir chora-tadbirlar, korrupsiyaga oid huquqbuzarliklarni aniqlash, ularga chek qo'yish.

Korrupsiyaga qarshi kurashishning zamonaviy yondashuvlari. Korrupsiyaga qarshi kurashish hamda narkotik moddalarning noqonuniy muomalasi va unga qarshi kurashishga doir huquqiy immunitetni shakllantirish va yuksaltirish yo'llari.

4-mavzu. Ekologik xavfsizlik va uni ta'minlash yo'nalishlari

(2 soat amaliy mashg'ulot)

Ekologiya muammolar va ekologik xavfsizlikka tahdidlar. O'zbekistonda ekologik vaziyat va xavf-xatarlar. Davlatning ekologik siyosati va tabiatdan foydalanish vazifalari. O'zbekistonda ekologik xavfsizlikni kuchaytirishning yo'nalishlari. Ekologik tarbiya va uni amalga oshirish masalalari.

1.2. "Psixologning psixologik-pedagogik faoliyatini rejalashtirish" modulining o'quv-mavzu rejasi

T/r	O'quv moduli mavzularining nomlari	Auditoriya mashg'uloti (soatlarda)		
		Jami	Nazariy	Amaliy
1.	Psixologning kasbiy faoliyatini rejalashtirish asoslari	2	2	
2.	Inklyuziv ta'limda muvaffaqiyatga erishishning yangicha pedagogik yondashuvlari	2		2
	Jami	4	2	2

1.2. “Psixologning psixologik-pedagogik faoliyatini rejalashtirish” modulining o‘quv dasturi

1-mavzu. Psixologning kasbiy faoliyatini rejalashtirish asoslari *(2 soat nazariy mashg‘ulot)*

Umumiy o‘rta ta’lim tashkiloti psixologning ishlarini tashkil etish bilan bog‘liq me’yoriy-huquqiy va metodik hujjatlarning mazmun-mohiyatini o‘rganish.

Psixolog va pedagog-psixolog kasb standartiga kiritilgan mehnat vazifalarining tasnifi. Mehnat harakatlari. Zarur ko‘nikmalar va bilimlar. Amaliyotchi psixologning kasbiy moslashuvi. Amaliyotchi psixolog – mutaxassis sifatida. Amaliyotchi psixologning shaxs xususiyatlari. Psixolog faoliyati uchun zarur kasbiy xususiyatlar. Kasbiy kompetentlilik. Kasbiy munosabatlar. Kasbiy amaliyot tartibi. Psixologning kasbiy pozitsiyasi. Psixologning intellektual qobiliyati. Psixologning o‘z amaliyotida rioya qilishi zarur bo‘lgan asosiy etik tamoyillari. Maktab psixologining huquq va majburiyatlari.

Psixologik xizmat faoliyatining asosiy yo‘nalishlari: psixologik ma’rifat va tashviqot; psixologik tashxis; psixologik profilaktika; psixologik korreksiya; psixologik reabilitatsiya; psixologik maslahat; psixologik trening.

2-mavzu. Inklyuziv ta’limda muvaffaqiyatga erishishning yangicha pedagogik yondashuvlari *(2 soat amaliy mashg‘ulot)*

Inklyuziv ta’lim bo‘yicha xalqaro va milliy normativ-huquqiy hujjatlar, ularning mazmun va mohiyati. Inklyuziv ta’limning maqsadi va vazifalari, alohida ta’lim ehtiyojlari bo‘lgan bolalar uchun maktablarda inklyuziv ta’lim va boshlang‘ich tayanch korreksion sinflar faoliyatini yo‘lga qo‘yish, qabul qilish, nazorat qilish va boshqarish tartibi hamda o‘quv-tarbiya jarayonini tashkil etish.

Inklyuziv ta’limni joriy qilish bosqichlari. Umumiy o‘rta ta’lim muassasalarida inklyuziv ta’limni tashkil etishning boqichma-bosqich amalga oshirish jarayonlari hamda xorijiy va milliy tajriba. Inklyuziv ta’limni tashkil etishda yuzaga keladigan muammo va yechimlar.

Inklyuziv ta’limni rivojlantirish uchun zarur bo‘lgan huquqiy asoslari. Ta’limda tenglikni ta’minlash uchun zarur pedagogik xizmatlarni tashkil etishi, hamda nogiron bolalarga inklyuziv sharoitlar yaratishda pedagogik mas’uliyatni amalga oshirish mexanizmi.

Inklyuziv ta'limning psixologiyasi: ehtiyojlari va imkoniyatlari. O'quvchilarning psixologiyasiga asoslanib, inklyuziv ta'limdagi ehtiyojlar va ularga qo'yiladigan talablar.

Turli toifadagi ta'lim oluvchilarning, shu jumladan maxsus ta'limiy ehtiyojlarga muhtoj bo'lganlarning rivojlanish qonuniyatlari. Ijtimoiy-ruhiy va rivojlantiruvchi masalalarini hal qilishga imkon beradigan standart usullar va texnologiyalar, shu jumladan boshqa mutaxassislar (deffektolog-pedagog, logoped-pedagog) bilan hamkorlikda.

Inklyuziv sinflarda ishlashda yangicha pedagogik qarashlar; dars davomida barcha o'quvchilarning ishiga ijobiy hissiy kayfiyatni yaratish; o'quvchilarni vazifalarni bajarishning turli usullarini tanlash va mustaqil va guruhda ishlashga undash imkoniyatlarini kengaytirish.

1.3. “Bolalar va ta'lim oluvchilar bilan ijtimoiy-ruhiy va rivojlantiruvchi ishlar” modulining o'quv-mavzu rejasi

T/r	O'quv moduli mavzularining nomlari	Auditoriya mashg'uloti (soatlarda)		
		Jami	Nazariy	Amaliy
1.	Ijtimoiy-ruhiy va rivojlantiruvchi ishlarining zamonaviy nazariyalari, yondoshuvlari va amaliyoti	2	2	
2.	Ta'lim tashkilotidagi psixologik iqlim va xavfsizlikni oshirishga qaratilgan psixologik yordam ko'rsatishning samarali yo'llari	2		2
3.	Bolalar va ta'lim oluvchilarda suitsidning oldini olish va psixologik yordam ko'rsatish yo'nalishlari	2		2
	Jami	6	2	4

1.3. “Bolalar va ta'lim oluvchilar bilan ijtimoiy-ruhiy va rivojlantiruvchi ishlar” modulining o'quv dasturi

1-mavzu. Ijtimoiy-ruhiy va rivojlantiruvchi ishlarining zamonaviy nazariyalari, yondoshuvlari va amaliyoti

(2 soat nazariy mashg'ulot)

Ruhiy salomatlik va ijtimoiy-ruhiy farovonlik tushunchalari. O'smirlar va bolalardagi tanglik holati psixologiyasi. Tanglik turlari. Tanglikning o'tishi. Tanglik vaziyatida bolaning xulqi. Tanglikning oqibati. Ijobiy imkoniyatlar va uning oqibati.

Ruhiy jarohat. Jarohatdan so'nggi stress. Suitsidal axloq. Bolaga keskin vaziyatlarda yordam berishning psixologik xususiyatlari. Tanglik vaziyatida psixologning bola bilan o'zaro aloqalarining umumiy tamoyillari. Bolaning psixologik xususiyatlari tashxisi. Bolalarda psixologik distressning umumiy belgilari. Birinchi psixologik yordam ko'rsatish asoslari.

2-mavzu. Ta'lim tashkilotidagi psixologik iqlim va xavfsizlikni oshirishga qaratilgan psixologik yordam ko'rsatishning samarali yo'llari

(2 soat amaliy mashg'ulot)

Ta'lim tashkiloti sharoitida xavf omillarini kamaytirish va ta'lim oluvchilarning psixologik farovonligini oshirish usullari.

Ziddiyatli vaziyatlarning oldini olish va o'z vaqtida hal etish, ta'lim sifatini, ta'lim oluvchilarning ijtimoiy va psixologik farovonligini, ta'lim tashkilotidagi psixologik iqlim va xavfsizlikni oshirishga qaratilgan psixologik yordam ko'rsatishning zamonaviy usullari va vositalari.

Jamoadagi sog'lom ijtimoiy-psixologik muhitning psixik salomatlik va psixosotsial farovonlikka ta'siri. Pedagoglarda kasbiy stress va kasbiy so'nish profilaktikasi.

3-mavzu. Bolalar va ta'lim oluvchilarda suitsidning oldini olish va psixologik yordam ko'rsatish yo'nalishlari

(2 soat amaliy mashg'ulot)

Og'ir hayotiy vaziyatlarga tushib qolgan oilalar va ularning farzandlari bilan ishlash bo'yicha belgilangan tartib asosida ro'yxatlarni shakllantirish. Har bir o'quvchini psixologik tomondan qo'llab-quvvatlash bo'yicha chora-tadbirlarni tuzish. Suitsidga keltiruvchi omillarni aniqlash, o'quvchilarda psixologik, ijtimoiy va emotsional xavf belgilarini kuzatish hamda ularni baholash. Suitsidga moyil o'quvchilarga psixologik yordam mexanizmini tuzish, xavfsiz muloqot o'tkazish, xavf darajasini aniqlash, ota-ona va mutaxassislar bilan hamkorlikni yo'lga qo'yish.

Autodestruktiv va suitsidal xulq-atvor profilaktikasini amalga oshirish, emotsional savodxonlikni oshirish, stressni boshqarish va ijtimoiy qo'llab-quvvatlovchi muhitni shakllantirish. Ta'lim jarayoni ishtirokchilarida amaliy ko'nikmalarni rivojlantirish, keyingi stadi tahlilidan, rolli o'yinlardan va amaliy mashg'ulotlardan foydalanish.

O'quvchi bilan birgalikda "Xavfsizlik rejasini" tuzish, ogohlantiruvchi belgilarni qayd etish, o'z-o'ziga yordam usullarini belgilash, murojaat qilinadigan shaxslar ro'yxatini ko'rsatish va favqulodda holatdagi harakatlarni aniqlashtirish.

1.4. "Ta'lim jarayoni ishtirokchilariga psixologik maslahat berish" modulining o'quv-mavzu rejas

T/r	O'quv moduli mavzularining nomlari	Auditoriya mashg'uloti (soatlarda)		
		Jami	Nazariy	Amaliy
1.	Ta'lim jarayoni ishtirokchilariga psixologik diagnostikia asosida maslahat berish, ota-onalar va pedagoglar uchun profilaktik ishlarni tashkil etish	2		2
2.	O'quvchilarni oilaviy hayotga tayyorlashning psixologik asoslari	2		2
	Jami	4		4

1.4. "Ta'lim jarayoni ishtirokchilariga psixologik maslahat berish" modulining o'quv dasturi

1-mavzu. Ta'lim jarayoni ishtirokchilariga psixologik diagnostikia asosida maslahat berish, ota-onalar va pedagoglar uchun profilaktik ishlarni tashkil etish

(2 soat amaliy mashg'ulot)

Diagnostika natijalari bo'yicha ro'yxatlar (ish hujjatlari asosida) tuzish, korreksion ishlari rejasini ishlab chiqish. Shaxsiy moslashuv darajasini aniqlash uchun anketa. Ota-onalar, pedagoglar bilan davra suhbatlari tashkil etish. Turli mavzular, muammoli vaziyatlarga doir profilaktik ishlarni tizimli tashkil etish.

Ta'lim oluvchilarning rivojlanishining yosh normalariga muvofiq hamkorlikdagi va individual faoliyatini tashkil etish usullari. Maslahat ishlarini tashkil etish va o'tkazish uchun axloqiy me'yorlar

Psixologik maslahat - ta'lim, tarbiya, o'quvchilar, o'qituvchilar, ota-onalarning psixologik madaniyatini shakllantirish, kasb tanlash va turmush qurish, o'zaro munosabat, muomala va muloqot me'yorlari, voyaga yetganlarga munosabat, iqtidor,

qobiliyat muammolari yuzasidan yakka tartibda, guruh va jamoa tarzida maslahatlar uyushtirish tartibi. O'quvchilarning qiziqishlari bo'yicha ota-onalarga, ma'muriyatga maslahatlar berish. O'quvchilarning psixik xususiyatlari ularning shaxs va ijtimoiy jihatdan rivojlanishi sifatida shakllanishi, farzandning yosh, jins, shaxsiy tipologik xususiyatlari yuzasidan ilmiy-amaliy ma'lumotlar berish. Ta'lim-tarbiya ishlari rejasini tuzishda, tarbiyaviy tadbirlar ishlab chiqishda psixologik maslahatlar berish. Ruhan zo'rliqqa o'quvchi va o'qituvchilarga psixologik maslahat berish.

2-mavzu. O'quvchilarni oilaviy hayotga tayyorlashning psixologik asoslari

(2 soat amaliy mashg'ulot)

O'smirlarni oilaviy hayotga psixologik tayyorlash, ularda mas'uliyat, o'zaro hurmat va hamkorlik haqida tasavvurlarni shakllantirish. Ularda mustaqil fikrlar va qarashlarni rivojlantirish, qaror qabul qilish jarayonida ong va asosli yondashuvni shakllantirish. Oilaviy hayotda uchrashi mumkin bo'lgan muammolar haqida tushuncha berish, konfliktlarning sabablarini anglashga o'rgatish.

Oilaviy muammolarni hal qilishning turli yechimlarini topa bilishga oid bilim, ko'nikma va malakalarni shakllantirish, muqobil variantlarni baholashni o'rgatish. Oilaviy munosabatlarni tushuntirish, oila a'zolari o'rtasidagi o'zaro muloqot tamoyillarini ko'rsatish. Ota-ona va farzandlar o'rtasidagi shaxslararo munosabatlarni tahlil qilish, nizoli vaziyatlarni aniqlash hamda ularni bartaraf etishning psixologik usullarini qo'llash.

II. TA'LIM MUHITI QULAYLIGI VA XAVFSIZLIGINING PSIXOLOGIK EKSPERTIZASI (baholash)

2.1. "Ta'lim muhiti qulayligi va xavfsizligini psixologik baholash" modulining o'quv-mavzu rejasini

T/r	O'quv moduli mavzularining nomlari	Auditoriya mashg'uloti (soatlarda)		
		Jami	Nazariy	Amaliy
1.	Ta'lim muhiti psixologik baholash va maktabda xavfsiz muhit yaratish	2	2	
2.	Xavfsiz ta'lim muhitini ta'minlashni rejalashtirish va nazorat usullari	2		2

3.	O'quv jarayoni natijalari va mazmunining sifatini baholashni nazorat qilishda qo'llaniladigan psixologik-pedagogik tashxis usullari	2		2
	Jami	6	2	4

2.1. “Ta’lim muhiti qulayligi va xavfsizligini psixologik baholash” modulining o‘quv dasturi

1-mavzu. Ta’lim muhiti psixologik baholash va maktabda xavfsiz muhit yaratish (2 soat nazariy mashg‘ulot)

Ta’lim muhitining samaradorligi, qulayligi va xavfsizligini psixologik baholash uchun ma’lumotlarni tizimli yig‘ish, ularni tartibga solish, tahlil qilish va natijalaridan ta’lim jarayonini takomillashtirishda samarali foydalanish. Ta’lim tashkiloti xodimlari va ma’muriyatiga ta’lim oluvchilar to‘g‘risidagi psixologikpedagogik ma’lumotlarni o‘rganish, talqin qilish, xavf omillarini aniqlash va ularni amaliy faoliyatda qo‘llashda ko‘maklashish. Bolaning ta’lim olishida oilaning ahamiyatini aniqlash, oila muhiti ta’lim jarayoniga ko‘rsatadigan ta’sirni baholash va pedagogik hamkorlikni mustahkamlash.

Bolalarning sog‘lom rivojlanishida oila va ta’lim muassasasining o‘zaro hamkorligini ta’minlash, ota-onalarning (yoki ularning o‘rnini bosuvchi shaxslarning) psixologik-pedagogik xabardorligini oshirishga ko‘maklashish, samarali muloqot, maslahatlar, treninglar va ma’lumot beruvchi vositalardan foydalanish. Oila va ta’lim muassasasi o‘rtasida barqaror hamkorlikni shakllantirish, bolaning ta’limda va ijtimoiy rivojlanishda duch kelishi mumkin bo‘lgan muammolarni erta aniqlash va ularni bartaraf etishga birgalikda yondashishni tashkil etish.

2-mavzu. Xavfsiz ta’lim muhitini ta’minlashni rejalashtirish va nazorat usullari

(2 soat amaliy mashg‘ulot)

Xavfsiz ta’lim muhitini ta’minlashni rejalashtirish va nazorat qilish bo‘yicha faoliyatni tashkil etish usullarini aniqlash, xavfsizlikka oid talablarni belgilash, ogohlantiruvchi omillarni baholash hamda zarur profilaktik choralarni amalga oshirish. Ta’lim muhitidagi xavfsizlik darajasini oshirish uchun ma’lumotlarni tizimli yig‘ish, tahlil qilish, qayta ishlash va olingan natijalarni umumlashtirishning samarali yo‘llaridan foydalanish, muammoli holatlarni aniqlash va ularni bartaraf etish bo‘yicha takliflar ishlab chiqish.

Salomatligida nuqsoni bo'lgan ta'lim oluvchilarning psixologik salomatligi sohasiga oid dolzarb resurslar va xizmatlarni aniqlash, ularga psixologik-pedagogik qo'llab-quvvatlash choralarini ko'rish, maxsus ehtiyojlarga moslashtirilgan xizmatlardan foydalanishni tashkil etish. Ushbu toifadagi o'quvchilar uchun qo'shimcha yordam vositalarini joriy etish, moslashtirilgan ta'lim muhiti yaratish, mutaxassislar bilan hamkorlikda rivojlantiruvchi va qo'llab-quvvatlovchi faoliyatni yo'lga qo'yish.

3-mavzu. O'quv jarayoni natijalari va mazmunining sifatini baholashni nazorat qilishda qo'llaniladigan psixologik-pedagogik tashxis usullari

(2 soat amaliy mashg'ulot)

Ta'lim oluvchilarning psixologik salomatligini yaxshilashga yordam beradigan omillarni aniqlash, ularni rivojlantirish va mustahkamlash, shuningdek, stress va ijtimoiy bosimlarni kamaytirish choralarini belgilash. Salomatligida nuqsoni bo'lgan ta'lim oluvchilarning psixologik salomatligi sohasidagi dolzarb resurslar va xizmatlardan foydalanish, ularni aniqlash, moslashtirilgan psixologik yordam va qo'llab-quvvatlash tizimini joriy etish. Ta'lim oluvchilarning yosh fiziologiyasi va gigienasi asoslarini o'rganish, o'quv jarayonida xavfsizligini ta'minlash, sog'lom turmush tarzini rag'batlantirish va shaxsiy gigiena ko'nikmalarini shakllantirish.

Ta'lim muhitining parametrlari – qulayligi va psixologik xavfsizligini baholash uchun psixologik usullardan foydalanish, muhitni tahlil qilish, xavfli omillarni aniqlash va ularni bartaraf etish bo'yicha tavsiyalar ishlab chiqish. Shu bilan birga, ta'lim jarayonida o'quvchilarning emotsional va ijtimoiy farovonligini ta'minlashga qaratilgan strategiyalarni ishlab chiqish va amalga oshirish.

2.2. Umumiy o'rta ta'lim tashkilotlarida bolalarga nisbatan zo'ravonlikni oldini olish modulining o'quv-mavzu rejasi

T/r	O'quv moduli mavzularining nomlari	Auditoriya mashg'uloti (soatlarda)		
		Jami	Nazariy	Amaliy
1.	Umumiy o'rta ta'lim tashkilotlarida bolalarga nisbatan zo'ravonlikni oldini olish bo'yicha me'yoriy-huquqiy asoslari.	2	2	
2.	Zo'ravonlik holatlarini aniqlash va ularga javob berish bo'yicha harakatlar	2		2
3.	Oilaviy munosabatlarda bolalarga nisbatan salbiy holatlarni oldini olish	2		2
4.	Ta'lim muhiti qulayligi va xavfsizligini psixologik baholash	2		2
	Jami	8	2	6

2.2. Umumiy o'rta ta'lim tashkilotlarida bolalarga nisbatan zo'ravonlikni oldini olish modulining o'quv dasturi

1-mavzu. Umumiy o'rta ta'lim tashkilotlarida bolalarga nisbatan zo'ravonlikni oldini olish bo'yicha me'yoriy-huquqiy asoslari (2 soat nazariy mashg'ulot)

O'zbekiston Respublikasining "Bolalarni zo'ravonlikning barcha shakllaridan himoya qilish to'g'risida" Qonuni, 14.11.2024-yildagi O'RQ-996-son, Bogota kelishuvlari, O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 24.12.2025-yildagi "2026 — 2030-yillarga mo'ljallangan Bolalarni zo'ravonlikning barcha shakllaridan himoya qilish strategiyasini tasdiqlash to'g'risida" PF-256-son Farmoni, Maktabgacha, umumiy o'rta va maktabdan tashqari ta'limi tashkilotlarida bolalarga nisbatan zo'ravonlikni oldini olish, uni bartaraf yetish hamda unga qarshi kurashish bo'yicha NIZOM. Zo'ravonlikning oldini olish borasida ma'muriyat oldiga qo'yilgan vazifalar. Zo'ravonlikning oldini olishda xodimlarning vazifalari. Ta'lim tashkilotlarida zo'ravonlikka uchragan bolalar bilan ishlash bo'yicha standart harakatlar tartibi.

2-mavzu. Zo'ravonlik holatlarini aniqlash va ularga javob berish bo'yicha harakatlar

(2 soat amaliy mashg'ulot)

Zo'ravonlik turlari. Zo'ravonlik ishtirokchilari. Zo'ravonlik omillari. Zo'ravonlik oqibatlarini.. O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining

14.07.2025-yildagi “Bolalarga nisbatan zo‘ravonlik holatlarini aniqlash, zo‘ravonlik xavfi darajasini baholash, himoya qilish rejasini ishlab chiqish hamda uni amalga oshirish tartibi to‘g‘risidagi nizomni tasdiqlash haqida” 440-son qarori. Identifikatsiyaning maqsadi. Identifikatsiya manbalari. Identifikatsiya jarayonining qadamlari. Zo‘ravonlikka uchragan bolalarga ijtimoiy-psixologik yordam ko‘rsatish va psixokorreksion faoliyatni tashkil etish.

3-mavzu. Oilaviy munosabatlarda bolalarga nisbatan salbiy holatlarni oldini olish

(2 soat amaliy mashg‘ulot)

Oilaviy munosabatlarda salbiy holatlarni oldini olishda trening tizimidan foydalanish. Oilaviy zo‘ravonlik nima, oiladagi zo‘ravonlik turlari. Ayollarga va bolalarga nisbatan oiladagi zo‘ravonlikning oldini olish va oiladagi zo‘ravonlik qurbonlariga yordam berish bo‘yicha harakat mexanizmi. Oilaviy zo‘ravonlikni aniqlash va gender zo‘ravonlik jabrlanuvchisini identifikatsiya qilish. Oilaviy zo‘ravonlikka uchragan shaxslarga psixologik xizmat ko‘rsatishning asosiy tamoyillari.

4-mavzu. Ta’lim muhiti qulayligi va xavfsizligini psixologik baholash

(2 soat amaliy mashg‘ulot)

Ta’lim muhitining samaradorligi, qulayligi va xavfsizligini psixologik baholash uchun ma’lumotlarni tizimli yig‘ish va ulardan samarali foydalanish. Xavfsiz ta’lim muhitini ta’minlashni rejalashtirish va nazorati bo‘yicha faoliyatni tashkil etish usullari. Xavfsiz ta’lim muhitini ta’minlash uchun ma’lumotlarni tahlil qilish va qayta ishlash natijalarini umumlashtirishning samarali yo‘llari. Ta’lim muassasalarida bullinga qarshi ishlarni samarali tashkil etish usullari. Bolalar va ta’lim oluvchilari orasida bulling holatini diagnostika qilish. Zo‘ravonlikdan jabrlangan bolalarga psixoiijtimoiy yordam ko‘rsatish.

2.3. “Kasbga yo‘naltirish-ta’lim oluvchilarga kasbiy o‘z o‘zini anglashda ko‘maklashish” modulining o‘quv-mavzu rejasi

T/r	O‘quv moduli mavzularining nomlari	Auditoriya mashg‘uloti (soatlarda)		
		Jami	Nazariy	Amaliy

1.	Kasbga yo‘naltirish-ta’lim oluvchilarga kasbiy o‘z o‘zini anglashda ko‘maklashish	4	2	2
2.	O‘quvchilarning kasb-hunarga layoqatliligini aniqlash masalalari	2		2
	Jami	6	2	4

2.3. “Kasbga yo‘naltirish-ta’lim oluvchilarga kasbiy o‘z o‘zini anglashda ko‘maklashish” modulining o‘quv dasturi

1-mavzu. Kasbga yo‘naltirish-ta’lim oluvchilarga kasbiy o‘z o‘zini anglashda ko‘maklashish

(2 soat nazariy va 2 soat amaliy mashg‘ulot)

O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 23.10.2025 yildagi “Kasbiy ta’lim tizimida islohotlarni amalga oshirish chora-tadbirlari to‘g‘risida” PQ-316-son qarorining mazmun-mohiyati. 1 — 4-sinf o‘quvchilariga “Kasblar alifbosi”, 5-6sinf o‘quvchilariga “Kasblar olami”, 7 — 9-sinf o‘quvchilariga “Mening kelajakdagi kasbim” dasturlari asosida kasb-hunarga yo‘naltirish ishlari tashkil etish mexanizmi.

Ta’lim oluvchilar va ota-onalarga (ularning o‘rnini bosuvchi shaxslarga) kasbga yo‘naltirish bo‘yicha maslahat berish usullari. Boshlang‘ich professional ta’lim, o‘rta maxsus ta’lim, o‘rta professional ta’lim, oliy ta’lim, shuningdek kasbiy tayyorgarlik kurslari sohasida xizmat ko‘rsatadigan shahar (aholi punkti) ta’lim tashkilotlari ro‘yxati.

Ta’lim oluvchilarda mehnatga bo‘lgan ongli munosabatni rivojlantirish, ularning imkoniyatlari, qobiliyatlariga muvofiq va mehnat bozori talablarini hisobga olgan holda faoliyat sohasini tanlash erkinligi sharoitida kasbiy o‘zini o‘zi anglash shakllari va uslubiy asoslari.

2-mavzu. O‘quvchilarning kasb-hunarga layoqatliligini aniqlash masalalari

(2 soat amaliy mashg‘ulot)

Kasb-hunarga yo‘naltirish bosqichlari mazmuni: kuzatish-o‘quvchilarni mehnat ta’limi darslarida kuzatish, diagnostik suhbatlar, o‘quvchilarni kasb – hunarga yo‘naltirish bo‘yicha yalpi tadbirlar. O‘quvchining shaxsiy imkoniyatlari, psixik va fiziologik xususiyatlarini o‘rganish.

O‘quvchilarni kasb–hunarga yo‘naltirishdagi psixologik muammolar:

o'quvchining xohishi, istagini hisobga olish; kasb-hunar egallashdagi qobiliyati; hunar uchun zarur bilimlarni egallashi va moyilligi; jismoniy ahvoli, sog'ligi haqidagi ma'lumotlarni hisobga olgan holda tavsiyalar berish tartibi.

O'quvchilarning kasbiy layoqat darajalarini aniqlash maqsadida DDS (differentsial–diagnostik so'rovnomma) metodikasidan foydalanish. Kasb tanlash motivini aniqlash. O'quvchilarni kasb – hunarga yo'naltirishda ota-onalar bilan ishlashning psixologik xususiyatlari. Darsdan tashqari mashg'ulotlarda o'quvchilarni kasb-hunarga yo'naltirish.

2.4. “Ta’limda raqamli texnologiyalar va sun’iy intellekt” modulining o’quv-mavzu rejasi

T/ r	O’quv moduli mavzularining nomlari	Auditoriya mashg’uloti (soatlarda)		
		Jami	Nazariy	Amaliy
1.	Ta’lim jarayonlarini raqamlashtirish asoslari	2	2	
2.	Ta’limda pedagogik dasturiy vositalar va immersiv texnologiyalar	2		2
3.	Ta’limda sun’iy intellekt texnologiyalari	2		2
	Jami	6	2	4

2.4. “Ta’limda raqamli texnologiyalar va sun’iy intellekt” modulining o’quv dasturi

1-mavzu. Ta’lim jarayonlarini raqamlashtirish asoslari

(2 soat nazariy mashg’uloti)

Raqamli ta’lim tushunchasini aniqlash, uning mohiyati, afzalliklari va ta’lim jarayonidagi ahamiyatini o’rganish. Ta’limni raqamlashtirishning maqsad va vazifalarini belgilash, ta’lim jarayonini samarali, interaktiv va individual yondashuv asosida tashkil etish imkoniyatlarini aniqlash. Raqamli ta’limning asosiy vositalarini aniqlash, ular orqali o’quv materiallarini yetkazish, baholash va o’quv jarayonini boshqarish imkoniyatlarini o’rganish. Zamonaviy pedagogik dasturiy vositalar va ularning turlarini o’rganish, virtual laboratoriyalar va simulyatsiyalardan foydalanish orqali o’quvchilarning amaliy ko’nikmalarini rivojlantirish.

2-mavzu. Ta’limda pedagogik dasturiy vositalar va immersiv texnologiyalar

(2 soat amaliy mashg’ulot)

Zamonaviy pedagogik dasturiy vositalardan (LearningApps, Wordwall, Kahoot!, Nearpod, Ispring Suite, Canva, Padlet, FigJam, Socrative, Quizlet...

platformalari) dars jarayonida samarali foydalanish. Virtual laboratoriya va simulyatsiyalar (PhET Interfaol simulyatsiyalari, The Physics Aviary, Physics: Interactive Physics Simulations, Khan academy, ChemCollective, Vascak, GeoGebra, Microsoft Math Solver ... platformalari) va ularning imkoniyatlari

3-mavzu. Ta'limda sun'iy intellekt texnologiyalari

(2 soat amaliy mashg'ulot)

Ta'limda sun'iy intellekt texnologiyalarini o'rganish, ularning mohiyati va pedagogik jarayondagi o'rnini aniqlash. ChatGPT (OpenAI), Copilot (Microsoft), Gemini (Google), Classpoint AI, Slidesgo, Magic School, Magickpen, Krea AI kabi sun'iy intellekt vositalarini tahlil qilish va ularni ta'lim jarayonida qo'llash imkoniyatlarini aniqlash.

Ta'lim jarayonida shaxsiylashtirilgan va interaktiv o'quv materiallarini yaratish, savol-javob va baholash jarayonlarini avtomatlashtirish, darslarni vizual va amaliy tarzda boyitish uchun ushbu vositalardan foydalanish. Sun'iy intellekt yordamida o'quvchilarning bilim va ko'nikmalarini monitoring qilish, ularning rivojlanish sur'atini aniqlash va individual yondashuvni ta'minlash. Shu bilan birga, ta'lim jarayonida samaradorlikni oshirish, o'qituvchilarning yukini kamaytirish va kreativ pedagogik strategiyalarni joriy etish imkoniyatlarini aniqlash.

III. TA'LIM OLUVCHILARNI PSIXOLOGIK-PEDAGOGIK TASHXISI VA KASBGA YO'NALTIRISHDA ZAMONAVIY YONDASHUVLAR

3.1. “Og‘ir hayotiy vaziyatga tushib qolgan bolalar bilan ishlash” modulining o‘quv-mavzu rejasi

T/r	O‘quv moduli mavzularining nomlanishi	Auditoriya mashg'uloti (soatlarda)		
		Jami	Nazariy	Amaliy
1.	Og‘ir hayotiy vaziyatga tushib qolgan bolalarni aniqlash va baholash	4	2	2
2.	Og‘ir hayotiy vaziyatga tushib qolgan va ijtimoiy xavfli holatda bo‘lgan oilalar farzandlari bilan ishlash algoritmi.	2		2

3.	Og'ir hayotiy vaziyat alomatlari aniqlangan taqdirda amalga oshiriladigan faoliyatlar.	4		4
4.	Pedagoglar va psixologlarning o'quvchilar va ularning otalari bilan o'zaro hamkorlik ishlarini tashkil etish.	2		2
	Jami	12	2	10

3.1. “Og'ir hayotiy vaziyatga tushib qolgan bolalar bilan ishlash” modulining o'quv dasturi

1-mavzu. Og'ir hayotiy vaziyatga tushib qolgan bolalarni aniqlash va baholash (2 soat nazariy, 2 soat amaliy mashg'ulot)

Umumiy o'rta ta'lim tashkilotlarida og'ir hayotiy vaziyatga tushib qolgan va xorijiy davlatlardan qaytarilgan bolalarning reystirini yuritish va ularning ruhiy salomatligi, xulqatvoridagi o'zgarishlari yuzasidan doimiy monitoring olib borish Tartibi. Og'ir hayotiy vaziyat tushuncha. Og'ir hayotiy vaziyatlarga tushib qolgan bolalar toifasi. Xavf guruhiga kiruvchi bola. Og'ir hayotiy vaziyatda bo'lgan bola bilan ishlash asosiy funksiyalar. Umumta'lim tashkiloti darajasida og'ir hayotiy vaziyatga tushib qolgan bolalar bilan ishlashda uchrashi mumkin bo'lgan muammolar. Og'ir hayotiy vaziyatga tushib qolgan bolalarni aniqlash va baholash

2-mavzu. Og'ir hayotiy vaziyatga tushib qolgan va ijtimoiy xavfli holatda bo'lgan oilalar farzandlari bilan ishlash algoritmi.

(2 soat amaliy mashg'ulot)

Xavf guruhiga mansub oilalarni aniqlash. Oila bilan aloqa o'rnatish. Oilani o'rganish. Xavf guruhiga mansub oilalar reestrini shakllantirish. Individual psixologik-pedagogik qo'llab-quvvatlash (individual marshrut) rejasini ishlab chiqish. Psixologik-pedagogik qo'llab-quvvatlashning asosiy yo'nalishlari. Asosiy yo'nalishlar: psixoprofilaktika; psixodiagnostika; psixologik maslahat; psixokorreksiya va psixologik qo'llab-quvvatlash; psixologik rehabilitatsiya; psixologik ta'lim va ma'rifat ishlari

3-mavzu. Og'ir hayotiy vaziyat alomatlari aniqlangan taqdirda amalga oshiriladigan faoliyatlar

(4 soat amaliy mashg'ulot)

Og'ir hayotiy vaziyatdagi o'quvchi bo'yicha signal kartochkasi. Bolani kundalik faoliyatda dastlabki kuzatish bayonnomasi. Og'ir hayotiy vaziyatlarga tushib qolgan o'quvchi oilasining ijtimoiy pasporti . Psixologik-pedagogik portret. Og'ir hayotiy vaziyatlarga tushib qolgan bola va uning oilasi yashash sharoiti bo'yicha xulosa. Og'ir hayotiy vaziyatlarga tushib qolgan bola uchun shaxsiy rivojlanish xaritasi. Qurolli, millatlararo mojaro yoki tabiiy ofatlar qurboni bo'lgan bolalar uchun shaxsiy rivojlanish xaritasi. Zo'ravonlikdan jabrlangan yoki unga duch kelishi xavfi mavjud bo'lgan bolalar uchun shaxsiy rivojlanish xaritasi. Kompleks reabilitatsiya

4-mavzu. Pedagoglar va psixologlarning o'quvchilar va ularning ota-onalar bilan o'zaro hamkorlik ishlarini tashkil etish Asos: 07.02.2024 yidagi № 02-
(2 soat amaliy mashg'ulot)

Ta'lim muassasalari pedagoglari va psixologlarining o'quvchilar va ota-onalar bilan o'zaro hamkorlik standartlari. Bolaning ta'lim olishida oilaning ahamiyati. Bolalarning sog'lom rivojlanishida oila va ta'lim muassasasining ahamiyati to'g'risida ota-onalarning (ularning o'rnini bosuvchi shaxslarning) xabardorligini oshirishga ko'maklashishning samarali yo'llari va vositalari.

O'qituvchi va psixologning o'quvchi va ota-onalar/ qonuniy vakillar bilan o'zaro hamkorlikni amalga oshirish bosqichlari. O'qituvchi va psixologning o'quvchilar va ota-onalar/ qonuniy vakillar bilan o'zaro munosabatlarning asosiy yo'nalishlari. O'quvchilar va ota-onalar/qonuniy vakillarni hamrohlik jarayonida umumta'lim muassasasi o'qituvchisi va psixologi o'rtasidagi o'zaro munosabatlarning shakllari va usullari.

3.2. “Ta'lim oluvchilarning rivojlanishida xulq-atvorlaridagi buzilish va og'ishlarning psixologik profilaktikasi” modulining o'quv-mavzu rejasi

T/r	O'quv moduli mavzularining nomlanishi	Auditoriya mashg'ulotlari (soatlarda)		
		Jami	Nazariy	Amaliy
1.	Bolalar, o'smirlar va yoshlarni har xil turdagi ta'lim tashkilotlari sharoitlariga moslashtirish usullari	4	2	2
2.	Psixokorreksion - rivojlantiruvchi ishlar va ularni olib borishda interfaol usullardan foydalanish	2		2

3.	Maktab o'quvchilarini kasbga yo'naltirish va pedagogikpsixologik diagnostika ishlarini zamonaviy axborot texnologiya vositalari yordamida amalga oshirish	2		2
4.	Ta'lim tizimida turli xil psixodiagnostik (kompyuter) dasturlardan foydalanish	2		2
5.	Ta'lim oluvchilarning rivojlanishida, xulq-atvoridagi buzilishlar va voyaga yetmaganlar orasida jinoyatchilikni oldini olish profilaktikasi	2		2
	Jami	12	2	10

3.2. “Ta’lim oluvchilarning rivojlanishida xulq-atvorlaridagi buzilish va og’ishlarning psixologik profilaktikasi” modulining o’quv dasturi

1-mavzu. Bolalar, o’smirlar va yoshlarni har xil turdagi ta’lim tashkilotlari sharoitlariga moslashtirish usullari

(2 soat nazariy, 2 soat amaliy mashg’ulot)

Ijtimoiy-psixologik iqlimni sozlash usullari, nizolarni hal qilish. Mutaxassislarining “kasbiy zo’riqish” oldini olish nazariyalari va usullari. Ta’lim oluvchilarning ortiqcha ruhiy zo’riqishining oldini olish va olib tashlashning namunaviy holatlari va usullari. Kasbiy va ijtimoiy-psixologik moslashuv nazariyalari, ularning samaradorligini ta’minlash usullari va uslublari.

Bolalar, oilalar, maktablar va jamoalarning xilma-xilligi bilan bog’liq tamoyillar va tadqiqotlar, shu jumladan bola rivojlanishi, din, madaniyat va madaniy o’ziga xoslik, irq, ijtimoiy-iqtisodiy holat va boshqa o’zgaruvchilar bilan bog’liq omillar. Bola huquqlari va bolalar ta’limi sohasidagi xalqaro normalar va shartnomalar. Salbiy fikrlash, stress va charchashning oldini olish. Bilish faoliyati va qiziqishni rivojlantirish.

2-mavzu. Psixokorreksion - rivojlantiruvchi ishlar va ularni olib borishda interfaol usullardan foydalanish

(2 soat amaliy mashg’ulot)

Psixolog bilan yakka tartibda sessiyalar, ishonchni oshirish bo’yicha shaxsiy strategiyalar ishlab chiqish. Guruh treninglarida maqsad va yutuqlarni muhokama qilish.

Interfaol mashg’ulot samaradorligini belgilashning pedagogik-psixologik asoslari, shu mashg’ulotlarda o’quvchilar bilimining DTS talablariga muvofiqligi nazoratini va monitoringini olib borish yo’llari. Psixokorreksiya va

rivojlantirishshaxs shakllanishi va psixologik rivojlanishidagi salbiy nuqsonlarni bartaraf etish, ijtimoiy psixologik muhitni sog'lomlashtirish, shaxs va jamoaga faol ijobiy – ruhiy ta'sir o'tkazish ekanligi. O'quvchilarning psixik taraqqiyotidagi nuqsonlarni tuzatish va korreksiya qilish.

O'quvchilarning individual va yosh xususiyatlarini hisobga olib ta'lim faoliyatini rivojlantiruvchi va tuzatuvchi dasturlarni rejalashtirish, xulqi va muomalasidagi nuqsonlar va kamchiliklarni korreksiya qilish dasturini ishlab chiqishda maqsadga muvofiq bo'lgan interfaol metodlarni to'g'ri tanlash. Ijodiy qobiliyatlarni o'stirishga yo'naltirilgan treninglar. O'quvchi va o'qituvchilar o'rtasidagi nizolarni bartaraf etish, ulardagi o'qishdan, ijtimoiy muhitdan, mavqeidan qoniqmaslik hissini kamaytirishda ishchanlik o'yinlari va psixodramadan foydalanish. Bo'sh o'zlashtiruvchi o'quvchilar bilan korreksion ishlar olib borishda interfaol usullardan unumli foydalanish.

3-mavzu. Maktab o'quvchilarini kasbga yo'naltirish va pedagogik-psixologik diagnostika ishlarini zamonaviy axborot texnologiya vositalari yordamida amalga oshirish

(2 soat amaliy mashg'ulot)

Psixodiagnostik ma'lumotlarni qayta ishlashda "MS Excel" "ASSESS" dasturlaridan foydalanish. Yacheykalarga psixologik ma'lumotlarni kiritish usullari, ular ustida har xil arifmetik va mantiqiy amallar bajarish, ma'lumotlarni saralash va tahrirlash. Psixologik ma'lumotlar bilan ishlash, diagrammalar tashkil qilish va ularni o'zgartirish. Psixodiagnostika natijalarini qayta ishlash. Tegishli psixologik ma'lumotlar bankini yaratish.

Umumiy o'rta ta'lim maktab o'quvchilarni kasbga yo'naltirish va pedagogikpsixologik diagnostikasini metodik ta'minlashda zamonaviy axborot texnologiya vositalari yordamida tashkil etish masalasi. O'quvchilarni kasbga yo'naltirish va pedagogik-psixologik diagnostikasini metodik ta'minlashda internet texnologiyalaridan foydalanish. Psixologiya sohasiga oid kerakli axborotlarni Internet tarmog'idan izlash, topish va ulardan foydalanish yo'llari.

4-mavzu. Ta'lim tizimida turli xil psixodiagnostik (kompyuter) dasturlardan foydalanish

(2 soat amaliy mashg'ulot)

Umumiy o'rta ta'lim maktablari uchun joriy etilgan psixodiagnostik metodikalarni elektron dasturlari haqida ma'lumot olish, ularning imkoniyatlarini va afzalliklarini o'rganish. Psixodiagnostik metodikalarni elektron dasturlarini

kompyuterga yuklash, ularni o'quvchi kompyuteriga yoki ta'lim muhitiga jo'natish usullarini aniqlash, dasturlarni xavfsiz va samarali ishlatish tartibini o'rganish.

Psixodiagnostik metodikalarni (qobiliyat testi, Veksler testi, Dj. Kettelning erkin madaniy intellekt testi, Torrens testi, IQni aniqlash testi hamda Raven testi) elektron dasturlari orqali o'quv jarayonida qo'llash, natijalarni avtomatlashtirilgan tarzda yig'ish, tahlil qilish va talqin qilish. Shu bilan birga, elektron psixodiagnostik vositalardan foydalanish orqali individual yondashuvni ta'minlash, o'quvchilarning psixologik xususiyatlarini aniqlash va ularning ta'lim jarayonidagi rivojlanishini samarali nazorat qilish. O'qituvchilar va psixologlar uchun elektron dasturlarning foydali imkoniyatlarini ishlab chiqish va metodik tavsiyalar berish.

5-mavzu. Ta'lim oluvchilarning rivojlanishida, xulq-atvoridagi buzilishlar va voyaga yetmaganlar orasida jinoyatchilikni oldini olish profilaktikasi

(2 soat amaliy mashg'ulot)

Deviant xulq-atvor (umumiy qabul qilingan ijtimoiy normalardan og'ish) va delinkvent xulq-atvor (voyaga yetmaganlar tomonidan sodir etilgan huquqbuzarlik)ning oldini olishga qaratilgan kompleks chora-tadbirlarni aniqlash va amalga oshirish. Profilaktika yo'nalishlarini belgilash, ularni ta'lim va tarbiya jarayonida samarali joriy etish, shuningdek, o'quvchilar orasida ijtimoiy va axloqiy qadriyatlarni mustahkamlashga qaratilgan tadbirlarni ishlab chiqish. Xavf omillarini aniqlash, o'quvchilarning ijtimoiy, psixologik va emotsional muhitini baholash, muammoli vaziyatlarni erta aniqlash va oldini olish.

Xulq-atvor buzilishlariga olib keluvchi omillarni tushunish, ularning rivojlanish mexanizmlarini aniqlash va pedagogik, psixologik hamda ijtimoiy ta'sir usullarini ishlab chiqish. Individual yondashuv asosida o'quvchilarni qo'llab-quvvatlash, ularning muammoli xulq-atvorini nazorat qilish va ijtimoiy ko'nikmalarini rivojlantirish. Shu bilan birga, ota-ona, o'qituvchi va mutaxassislar bilan hamkorlikni yo'lga qo'yish, ijtimoiy qo'llab-quvvatlash tizimini joriy etish va muammoli guruhlarni integratsiya qilish orqali ijtimoiy normaga moslashuvchan xulq-atvorni rag'batlantirish.

3.3. “Ta'lim oluvchilarning xulq-atvorlari va rivojlanishini ijtimoiy-ruhiy qo'llab-quvvatlash” modulining o'quv-mavzu rejasi

T/r	O'quv moduli mavzularining nomlanishi	Auditoriya mashg'uloti (soatlarda)
-----	---------------------------------------	------------------------------------

		Jami	Nazariy	Amaliy
1.	Ijtimoiy-ruhiy va rivojlantiruvchi ishlarning zamonaviy yondashuvlari va amaliyoti	4	2	2
2.	Turli darajadagi ta'lim oluvchilarning aqliy rivojlanishini nazorat qilish usullari	2		2
3.	Ta'lim oluvchilarga qulay psixologik muhitda ta'lim olishlarini ta'minlashning samarali yo'llari	2		2
4.	Nizoli vaziyatlarni oldini olish strategiyalari	2		2
5.	Psixologik tashviqot va targ'ibot olib borishning usul va vositalari	2		2
	Jami	12	2	10

3.3. “Ta’lim oluvchilarning xulq-atvorlari va rivojlanishini ijtimoiy-ruhiy qo‘llab-quvvatlash” modulining o‘quv dasturi

1 - mavzu. Ijtimoiy-ruhiy va rivojlantiruvchi ishlarning zamonaviy yondashuvlari va amaliyoti

(2 soat nazariy, 2 soat amaliy mashg‘ulot)

Hissiy intellekt tushunchalari. Ta'lim oluvchi his-tuyg'ularini o'rganish. O'quvchi va o'qituvchilarning niyatlarini, motivatsiyasi va istaklarini tushunish qobiliyati. O'z-o'zini anglash. O'z his-tuyg'ularini va ularning sabablarini aniqlash, tan olish, ularning insonga qanday ta'sir qilishini tushunish qobiliyati. O'z-o'zini boshqarish. Tuyg'ularni boshqarish. Impulslarni boshqarish. O'zgarishlarga moslashish va stressga chidamli bo'lish qobiliyati. Ijtimoiy ong. Boshqa odamlarning his-tuyg'ularini, ularning ehtiyojlari va motivlarini anglash, ishonchli munosabatlarni o'rnatish qobiliyati.

Ijtimoiy ko'nikmalar. Tuyg'ularni hurmat bilan ifoda etish, muzokaralar olib borish va nizolarni hal qilish, jamoada ishlash, yetakchilik qilish qobiliyati. Emotsional intellektda empatiyaning tutgan roli.

“Men ulg‘ayganimda kim bo‘laman”, “Kelajakka maktub”, “Kelajak mening ko‘zim bilan” nomli art-terapevtik mashg‘ulotlar tashkil qilish. Imtihon oldi stressni boshqarish bo'yicha trening o'tkazish. O'quvchilar va sinf rahbarlarining murojaatlari asosida guruhlarda psixologik korreksion trening mashg'ulotlarini o'tkazis

2 - mavzu. Turli darajadagi ta'lim oluvchilarning aqliy rivojlanishini nazorat qilish usullari

(2 soat amaliy mashg'ulot)

Turli xil ta'lim muassasalarida turli darajadagi ta'lim oluvchilarning aqliy rivojlanishini nazorat qilishning maqsadi, vazifasi va metodikasi. Alohida saqlash sharoitlariga muhtoj bo'lgan ta'lim oluvchilar uchun tuzatishlar kiritish shakllari. Ta'lim oluvchilarning o'ziga xos xususiyatlari va psixologik ehtiyojlarini hisobga olgan holda ijtimoiy-ruhiy rivojlanish ishlari dasturlarini ishlab chiqish yo'llari.

Har bir bolaning shaxsini rivojlantirish uchun maqbul psixologik va pedagogik sharoitlarni yaratish asosida aqliy rivojlanishida nuqsoni (aqliy, hissiy, motivatsion, xulq-atvor, idrok, harakat va boshqalar) bor bolalarni psixologik-pedagogik qo'llabquvvatlash.

3 - mavzu. Ta'lim oluvchilarga qulay psixologik muhitda ta'lim olishlarini ta'minlashning samarali yo'llari

(2 soat amaliy mashg'ulot)

Maktabda, sinfda, ta'lim oluvchilar guruhida qulay psixologik muhitni ta'minlash va ta'lim sifatini, ta'lim oluvchilarning ijtimoiy va psixologik farovonligi. Maktab ta'limida ijodiy qobiliyatlarni shakllantirish. Ijodiy qobiliyat tushunchalari. Ijodiy qobiliyat psixologiyasi. Ijodiy yondashuv: nazariya va amaliyot. Samarali ta'lim – ijodiy yondashuv mahsuli.

Shaxsiy rivojlanishdagi ijodkorlik psixologiyasi. O'quvchilar ijodini rivojlantirish. Ijodkorlik muammolari. O'quvchilar ijodiy qobiliyatining asoslari. Ijodiy faoliyatning tuzilishi va dinamikasi. Z. Freydning tadqiqotlarida ijodkorlik qobiliyati haqida. Amerikalik tadqiqotchilar A. Xotson va K.R. Xausman ijodkorlik qobiliyatiga munosabatlari. Maktab ta'limida o'quvchilarni ijodkorligini rivojlantirish mashg'ulotlar

4 - mavzu. Nizoli vaziyatlarni oldini olish strategiyalari

(2 soat amaliy mashg'ulot)

Belgilangan maqsadlarga erishish hamda nizoli vaziyatlarni oldini olish va ularga o'z vaqtida javob berish bo'yicha chora-tadbirlar natijalarining samaradorligini baholash bo'yicha ma'lumotlarni to'plash va tahlil qilish hamda umumlashtirishning samarali vositalari. Umumta'lim maktablarining o'quvchilari va bitiruvchilariga kasbiy va hayotiy o'zligini anglashida ularning shaxsiy qiziqishlari, moyilliklari, qobiliyatlari, salomatligini inobatga olgan holda psixologik yordam ko'rsatish

5 - mavzu. Psixologik tashviqot va targ‘ibot olib borishning usul va vositalari

(2 soat amaliy mashg‘ulot)

Psixologik tashviqot va targ‘ibot faoliyatining maqsadi - maktabning pedagogik jamoasini, o‘quvchilar va ota – onalarni psixologik bilimlarni egallashga jalb etish, ularning psixologik va jicmoniy tarbiya madaniyatini oshirishdan iborat ekanligi. O‘quvchi, o‘qituvchi, ota-onalarni psixologiya fanining yutuqlari, psixologik xizmat haqidagi ma’lumotlar bilan tanishtirish. Amaliy master-klasslar: ota-onalarga tarbiya metodlarini, samarali rag‘batlantirish va jazolash usullarini, chegaralarni belgilashni o‘rgatish. Oilada ishonchli va iliq munosabatlarni yaratishga yo‘naltirish.

O‘qituvchilarda o‘z kasbiy faoliyatlari uchun muhim bo‘lgan kommunikativ malakalarni tarkib toptirish yo‘llari. Yosh avlod ta’lim – tarbiyasiga oid psixologik tavsiyalarni ommaviy axborot vositalarida targ‘ib qilish.

3.4. “ Ixtisoslashgan sinf va maktablarga iqtidorli o‘quvchilarni tanlash va ular bilan ishlash” modulining o‘quv-mavzu rejasi

T/r	O‘quv moduli mavzularining nomlanishi	Auditoriya mashg‘uloti (soatlarda)		
		Jami	Nazariy	Amaliy
1.	Ixtisoslashgan sinf va maktablarga iqtidorli o‘quvchilarni tanlash va ular bilan ishlash metodikasi	2		2
2.	Maktab psixologi ishida xulqi og‘ishganlikni diagnostika va psixokorreksiya qilish	4		4
	Jami	6		6

3.4. “Ixtisoslashgan sinf va maktablarga iqtidorli o‘quvchilarni tanlash va ular bilan ishlash” modulining o‘quv dasturi

1-mavzu. Ixtisoslashgan sinf va maktablarga iqtidorli o‘quvchilarni tanlash va ular bilan ishlash metodikasi

(4 soat amaliy mashg‘ulot)

Ixtisoslashgan sinf va maktablarga iqtidorli o‘quvchilarni tanlash. Iqtidorli o‘quvchilarni psixologik jihatdan qo‘llash, ularning rivojlanish va izlanishlariga ko‘maklashish. O‘quvchilardagi iqtidorlilik sifati. Iqtidor–insonning o‘z xatti-harakatlari, bilimlari, imkoniyatlari, malakalariga nisbatan sub’ektiv munosabat

ekanligi. Iqtidorli insonning iste'dod sohibi bo'lish imkoniyatlari. Iqtidorli bolalar shaxsining o'ziga xos xususiyatlarini o'rganish va iqtidorliligini psixodiagnostika qilish testlaridan foydalana olish va tahlil qila bilish. Iqtidorlilikni individual va ommaviy o'rganish.

Raven, Ayzenk, Torens va Kettel testlarini amalda qo'llash va olingan natijalarni qayta ishlash tartibi. (TAT – Tematik Appersepsiya Testi, “Matematik qobiliyatlar diagnostikasi”, “Ijtimoiy vaziyatni talqin qilish qobiliyati”, “Musiqaga rasm chizish”, Torrans kreativlikni aniqlash testi, “Geometrik shakllardan kompozitsiya”)

2-mavzu. Maktab psixologi ishida xulqi og'ishganlikni diagnostika va psixokorreksiya qilish

(4 soat amaliy mashg'ulot)

Tarbiyasi qiyinlikni namoyon qiluvchi psixologik xususiyatlar. Bolalarda tarbiyasi og'ishganlikning yuzaga kelish sabablari. Maktab psixologi ishida xulqi og'ishganlikni diagnostika va psixokorreksiya qilish. O'smirlik hulq-atvorining o'ziga xos tomonlari.

Deviant, delikvent, addiktiv, suitsidal, labil, manipulyativ, agressiv, autodestruktiv va shunga o'xshash xulq-atvorning ijtimoiy-psixologik diagnostikasi. Norasmiy jinoyatlashgan o'smirlar guruhining ijtimoiy-psixologik va pedagogik jarayonlari.

Maktabda xulqi og'ishganlikni aniqlashning psixologik metodlari (Lyusher rangli testlari, Shmishek so'rovnamasini, UOD testi, “Mavjud bo'lmagan hayvon testi”, Tugallanmagan gaplar, “Qo'rquvlar uyi” metodikasi). Xulq-atvordagi og'ishni korreksiya qilishning psixologik metod va texnikalari. (Art-terapiya, o'yin terapiya, qum terapiya, narrativ terapiya, ijtimoiy ko'nikmalarni rivojlantirish treninglari) O'smirlarni ijtimoiy qayta adaptatsiyalashda psixologik – pedagogik qo'llab quvvatlash.

O'smirlarni ijtimoiy qayta adaptatsiyalashda psixologik – pedagogik qo'llab quvvatlash. Ota-onalar va bolalar o'rtasidagi muloqotni yaxshilashga qaratilgan: “Farzandingizni qanday tinglash kerak?”, “O'smirlar bilan qanday gaplashish kerak?” va “Ishonchli munosabatlarni qanday o'rnatish mumkin?” mavzularida treninglar tashkil qilish.

3.5. “Tanlov moduli”ning o'quv-mavzu rejasini

T/r	O'quv moduli mavzularining nomlanishi	Auditoriya mashg'uloti (soatlarda)
------------	--	---

		Jami	Nazariy	Amaliy
1.	Kichik maktab yoshidagi bolalar psixologik rivojlanishining nazariy asoslari	2	2	
2.	O'smirlik davri psixologik rivojlanishining fundamental yondashuvlari	2	2	
	Jami	2	2	

1-mavzu. Kichik maktab yoshidagi bolalar psixologik rivojlanishining nazariy asoslari.

(2 soat nazariy mashg'ulot)

Bolalarni maktabga moslashuv jarayonini o'rganish, uning psixologik xususiyatlarini aniqlash va individual xususiyatlarga mos pedagogik yondashuvni ishlab chiqish. Emotsional-irodaviy va kognitiv sohalarda bolalarning psixologik xususiyatlarini tahlil qilish, ularning maktab muhitiga moslashuv darajasini baholash. Shaxsiy va ijtimoiy psixologik rivojlanishni o'rganish, bolalarning ijtimoiy ko'nikmalarini, o'zini boshqarish va o'z-o'zini tarbiyalash imkoniyatlarini aniqlash. Diqqat yetishmovchiligi va giperfaollik sindromi, hulq-atvordagi og'ishlar mavzusida seminarlar o'tkazish (so'rov asosida).

J.Piaje nazariyasi asosida bolalarning kognitiv rivojlanish bosqichlarini aniqlash, E. Erikson nazariyasi orqali emotsional va ijtimoiy rivojlanish jarayonlarini tahlil qilish. Z. Freyd nazariyasi yordamida bolalarning ichki psixologik motivlari va xulq-atvor asoslarini o'rganish. L. Vygotskiy nazariyasi asosida bolalarning ijtimoiy muhit va muloqot orqali o'rganish jarayonini tahlil qilish va maktabga moslashuvni qo'llab-quvvatlash strategiyalarini ishlab chiqish.

2-mavzu. O'smirlik davri psixologik rivojlanishining fundamental yondashuvlari.

(2 soat nazariy mashg'ulot)

O'smirlik davrining psixologik xususiyatlarini aniqlash, ularning rivojlanish jarayonidagi o'ziga xosliklarini o'rganish. O'smirlik davri inqirozini tahlil qilish, psixologik va ijtimoiy omillarni aniqlash, shaxsning muammoli vaziyatlarga munosabatini tushunish. L. Vygotskiy nazariyasi asosida o'smirlarning kognitiv va muloqot ko'nikmalarini rivojlantirishni o'rganish, D. Elkonin nazariyasi yordamida emotsional va psixologik rivojlanish bosqichlarini aniqlash. E. Erikson nazariyasi orqali shaxsning ijtimoiy va emotsional rivojlanish jarayonlarini tahlil qilish, L. Bojovich nazariyasi asosida o'smirning shaxsiy o'zini anglash va identifikatsiyasini o'rganish.

Shaxsning emotsional va kognitiv rivojlanishining o'ziga xosliklarini aniqlash, ularni maktab va oilaviy muhitga moslashishini qo'llab-quvvatlash. Oilada o'smir farzand bilan sog'lom muloqot o'rnatish yo'llarini aniqlash, ota-ona va farzand o'rtasidagi ishonch va hamkorlikni rivojlantirish. Ijtimoiy munosabat va xulqatvordagi muammolarni aniqlash, ularni bartaraf etish bo'yicha psixologik va pedagogik chora-tadbirlarni ishlab chiqish.

IV. Yakuniy attestatsiya *(6 soat amaliy mashg'ulot)*

Malaka oshirish kursi tinglovchilarining kurs oxiridagi **yakuniy attestatsiyasi** malaka ishining himoyasi va o'quv rejaga kiritilgan o'quv modullari bo'yicha chiqish test sinovlari yoki boshqa nazorat turlari - yozma ishlar, ijodiy, mustaqil ishlar orqali amalga oshirilib, vazirlik tomonidan tasdiqlanadigan "Malaka oshirish kurslarining yakuniy attestatsiyasini tashkil etish tartibi"da belgilab qo'yiladi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI

Huquqiy-me'yoriy hujjatlar

1. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2022-yil 28-yanvardagi "2022-2026-yillarga mo'ljallangan yangi O'zbekistonning taraqqiyot strategiyasi to'g'risida" PF-60-son Farmoni, - T.: 2022.
2. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2019-yil 29-apreldagi "O'zbekiston Respublikasi Xalq ta'limi tizimini 2030-yilgacha rivojlantirish konsepsiyasini tasdiqlash to'g'risida" PF-5712-son Farmoni, - T.: 2019.
3. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2022-yil 11-maydagi "2022-2026-yillarda maktab ta'limini rivojlantirish bo'yicha milliy dasturni tasdiqlash to'g'risida" PF-134-son Farmoni, - T.: 2022.
4. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2023-yil 26-maydagi "Maktabgacha va maktab ta'limi vazirligi hamda uning tizimidagi tashkilotlar faoliyatini samarali tashkil etish chora-tadbirlari to'g'risida"gi PF-79 son Farmoni, - T.: 2023.
5. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2024-yil 21-iyundagi "Maktabgacha va maktab ta'limi tashkilotlari xodimlarini uzluksiz kasbiy rivojlantirish tizimini takomillashtirish bo'yicha qo'shimcha chora-tadbirlar to'g'risida"gi PQ-231-son qarori, - T.: 2024.

O'zbekiston Respublikasi Prezidenti asarlari

1. Mirziyoyev Sh.M., Tanqidiy tahlil, qat'iy tartib-intizom va shaxsiy javobgarlik – har bir rahbar faoliyatining kundalik qoidasi bo'lishi kerak. Mamlakatimizni 2016-yilda ijtimoiy-iqtisodiy rivojlantirishning asosiy yakunlari va 2017-yilga mo'ljallangan iqtisodiy dasturning eng muhim ustuvor yo'nalishlariga bag'ishlangan Vazirlar Mahkamasining kengaytirilgan majlisidagi ma'ruza, 2017-yil 14-yanvar // Sh.M. Mirziyoyev. – Toshkent: O'zbekiston, 2017. – 104 b.
2. O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Sh.Mirziyoyevning 2020-yil 29-dekabrdagi Oliy Majlisga Murojaatnomasi. (2020-yil 29-dekabr).

Maxsus adabiyotlar

1. Sh.Yakubjanova, R.Abdullayeva. Ota-onalar va pedagog-psixologlar uchun "sog'lom avlod" dasturi. T. 2022
2. Sh.T.Xalilova. "Men o'zim" dasturi (trening ishlanmalari) 8-11-sinflar uchun. T. 2022
3. Sh.T.Xalilova. Bolalar va o'smirlarda destruktiv xulq-atvorning va suitsid profilaktikasi ilmiy-metodik qo'llanma. T. 2022
4. "Kamalova Nazifa Mirzaliyevna. TENG-TENGGA" - zamonaviy yoshlar kraudsorsing dasturining modifikatsiyasi (tengdoshlar darajasi). T. 2022

5. X.X.Jabborov. O'qituvchining kasbiy faoliyatiga psixologik tayyorligi va kasbiy stress, kasbiy (emotsional so'nish) holatlari diagnostika test to'plami T. 2022
6. Ismailov A., Daminov H., Karimov N., Ahmedov X., Tog'aeva G. Qosimova Z. O'quvchilarni xalqaro tadqiqotlarga tayyorlashga mo'ljallangan Axborotnoma 1son. Umumiy o'rta ta'lim muassasalari o'qituvchilari, soha mutaxassisleri, akademik litsey va kasb-hunar kollejlari o'quvchilari uchun mo'ljallangan test topshiriqlari to'plami. "O'qituvchi" Nashriyot-matbaa ijodiy uyi, Toshkent, 2020-yil, 14,85 bosma taboq.
7. Ishmuhammedov R.J, Yuldashev M.A, "Ta'lim va tarbiyada innovatsion pedagogik texnologiyalar" "Nihol" nashryoti, -T.2013-y.
8. Ishmuhammedov R. O'quv jarayonida interfaol uslublar va pedagogik texnologiyalarni qo'llash uslubiyati. - T.: RBIMM, 2008. – 68 b.
9. Ergasheva M. O'quvchilarning tabiiy-ilmiy savodxonligini monitoring qilish va baholash. Monografiya. Toshkent, 2023-yil
10. Eshqobilov S. Ta'lim muassasalarini boshqarishda axborot tizimlarini joriy qilish. Metodik qo'llanma - A.Avloniy nomidagi XTTRMXQTMOI, 2018-y.
11. Jumanazarov S. Ta'limda raqamli texnologiyalar. Uslubiy qo'llanma. Toshkent: - 46 b. Toshkent shahar PYaMO'MM
12. Tolipova J.O. Pedagogik texnologiyalar-do'stona muhit yaratish omili. -T.: YuNISEF, 2005-y.
13. Yevropa Kommissiyasi (2020): Ta'lim va O'qitish 2020 Dasturi, "O'qituvchilarni kasbiy rivojlantirish" Mavzuiy Ishchi Guruhi, Limassoldagi Tenghuquqli tahlil olish to'g'risidagi hisoboti, Kipr, 17-21-oktyabr, 2010.
14. Iqtisodiy Hamkorlik va Rivojlantirish Tashkiloti(OECD) (2015): Samarali o'qituvchilarni ishga yollash, ularni rivojlantirish va ushlab qolish – Yakuniy hisobot: O'qituvchilar ahamiyatga egadir.

IV. Fanga oid adabiyotlar

1. Kamalova Nazifa Mirzaliyevna, "Ko'rish, eshitish, tushunish" - voyaga yetmaganlarda o'z joniga qasd qilish xatti-harakatlarini erta aniqlash bo'yicha ko'nikmalarni rivojlantirish dasturi. T. 2022
2. D.Ismailova, "Qizlar daftari" (umumiy o'rta ta'lim maktablarining 8-9-sinf o'quvchilari uchun qo'llanma). T. 2022
3. Q.Matxoliqov, "Yigitlar daftari" (umumiy o'rta ta'lim maktablarining 8-9-sinf o'quvchilari uchun qo'llanma). T. 2022
4. F.M.Abduraxmonov. Kasbiy stress, emotsional so'nish holatlari profilaktikasi va korrektsiyasiga qaratilgan korreksion dasturi. T. 2022
5. M.Quronov, X.Jabborov. Shaxsning axloqiy -ma'naviy indikatorlari shaxsiy xususiyatlari va fazilatlarini aniqlovchi ijtimoiy – psixologik dastur. T. 2022

6. Sh.Yakubjanova, R.Abdullayeva. O'quvchi-yoshlar uchun "Kelajak qo'lingizda" dasturi. T. 2022
7. Obuxova, L. F. 026 Vozrastnaya psixologiya: uchebnik dlya bakalavrov / L. F. Obuxova. — M.: Izdatelstvo Yurayt, 2013. — 460 s.
8. Bern, E. Iгры, v kotorye igrayut lyudi / E. Bern. — M.: AST, 2004. — 368 s.
9. Karpman, S. A Game Free Life / S. Karpman. — New York: HarperCollins, 1988. — 256 p.

Elektron ta'lim resurslari

1. <https://onlinedu.uz/>
2. <https://avloniy.uz/uz>
3. <https://ru.wikipedia.org>
4. <https://www.oecd.org/>
5. <http://www.gov.uz>
6. <https://www.uzedu.uz/>
7. <http://ziyonet.uz/ru>